

GOŃNIEC KRAKOWSKI

Rok I.

ODDZIAŁY: WARSZAWA, Krak. Przedmieście 9. —
NOWY SĄCZ, Jagiellońska 29. — SOSNOWIEC, ul.
Piłsudskiego 8. — ZAKOPANE, Krupówki.
Za dział ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

Kraków, sobota 28 października 1939.

Nr. 2.

Nadesłane a nie zamówione przez Redakcję manu-
skrypty będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy
dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie prze-
syłki zwrotnej.

Dzisiaj wkroczenie do Wilna.

Wojska litewskie obsadzają Wileńszczyznę.

Plk. Merkis zarządcą terenów włączonych do Litwy.

Kowno, 28 października. **Wkroczenie wojsk litewskich do obszaru wileńskiego rozpoczęło się w piątek o godzinie 9.15 rano.** Oficjalna uroczystość odbyła się pod Szyrwintami, dokąd przybył: litewski dowódca armji, generał brygady Rasztikis, szef sztabu generalnego, generał Pundzevič, oraz wyżsi oficerowie i przedstawiciele rządu i prasy.

Tłumy ludności przyglądały się wkroczeniu, w którym wzięły udział wszystkie rodzaje broni. Na granicy ludność ustawiła w ciągu nocy łuki triumfalne.

Po odczytaniu rozkazu, w którym zwrócono uwagę na historyczną chwilę, członkowie Związku Wyzwolenia Wileńszczyzny wykopali słup graniczny, jako symboliczny znak zniknięcia tej granicy. O godzinie 9.15 ruszyły wojska. Obsadzenie Wilna nastąpi w ciągu dzisiejszej soboty.

Wkroczenie wojsk litewskich na Wileńszczyznę odbywa się bez przeszkód. W piątek w południe niektóre oddziały posunęły się o 20 km. w głąb Wileńszczyzny. Tuż za armją postępują transporty środków żywności, medykamentów i innych artyku-

łów pierwszej potrzeby, które następnie zostaną rozdzielone między najbliższą ludność. Z okazji wkroczenia wojsk litewskich do Wilna, które odbędzie się dzisiaj, udaje się z Kowna m. in. 34 korespondentów zagranicznych, którzy od kilku tygodni znajdowali się w Kownie.

Prasa litewska jest wybitnie pod wrażeniem tego wydarzenia. Sejm litewski przyjął kilka ustaw, które mają uregulować tymczasową administrację Wileńszczyzny. Pełnomocnikiem tych terenów mianowany został burmistrz Kowna i były gubernator Klajpedy, pułkownik Merkis.

Zwołanie Najwyższej Rady sowieckiej.

Nadzwyczajne zgromadzenie dnia 31 października.

Moskwa, 28 października. — **Urządowo donoszą, że Najwyższa Rada Sowiecka zwołana została na piątek na nadzwyczajne posiedzenie, które odbędzie się 31 października.** Porządek dzienny nie będzie podany do wiadomości, przypuszczając jednak należy, że poruszona będzie sprawa położenia międzynarodowego i kwestje związane ze stanowiskiem Związku Sowieckiego wobec wojny europejskiej.

Silne echo włoskie sowieckiej noty do Anglii.

Rzym, 28 października. Skierowana do Anglii nota sowiecka wywołała w prasie rzymskiej, która podała dosłowny jej tekst na miejscach naczelnych, potężne wrażenie. „Giornale d'Italia” podkreśla, że „Rosja odrzuca w nocie oficjalnej angielski system kontrolowania statków”, podczas gdy „Lavoro Fascista” podkreśla, że „Zarządzenia Londynu wykraczają przeciw międzynarodowym normom prawnym”.

Prasa włoska interesuje się zresztą dalszymi skutkami mowy ministra v. Ribbentropa.

Co się tyczy prób paryskich wprowadzenia polityki włoskiej do tego, by przewodniczyła blokowi neutralnych państw bałkańskich, to Paryż ma nadzieję utrzymania Włoch na poziomie ścisłej neutralności. Faktycznie jednak prowadzące wojnę państwa demokratyczne obawiają się w najwyższej mierze tego, że Włochy mogłyby zmusić na podstawie swej czujnej pozycji i wzrastającego wpływu w całej Europie południowej i południowo-wschodniej oraz na morzu Śródziemnym z powodu swego położenia jako mocarstwo nie prowadzące wojny (co jednak nie jest identyczne z mocarstwem neutralnym) państwa neutralne Europy południowo-wschodniej do stosowania się do polityki Włoch. Z tego właśnie powodu starano się w Paryżu, aby te problemy przybrały realną podstawę, w formie ścisłej neutralności.

Nowe pogwałcenie praw morskich przez Anglię.

Rzym, 28. X. — Agencja Stefani z Istam-

Anglia rozszerza blokadę na Bałkanie.

Londyn, 28 października. Minister dla wygłodzenia Niemiec Cross, nie omieszczał podać przed Izba poselską bardzo obszernych informacji o metodach terrorystycznych Anglii wobec państw neutralnych. Minister Cross oświadczył mianowicie, iż poznał w pełni znaczenie obrotu gospodarczego Niemiec z państwami bałkańskimi i że przedsięwzięto środki, by państwa te skierowały swój ruch towarowy na inne drogi! Pewien humanitarny poseł dowiadywał się, jakich środków można użyć dla uniemożliwienia Niemcom sprowadzenia mięsa i tłuszczu. Minister Cross odpowiedział, iż również tej kwestji poświęcono wiele starań. Starania i przedsięwzięte w tym kierunku środki będą jednak zatrzymane w tajemnicy.

buftu donosi, że sowiecki przeliczek został w pobliżu wyspy Imbros przechwany przez angielski kontrtorpedowiec. Wiadomość

wywarła szczególne wrażenie dlatego, iż fakt ten miał miejsce na tureckich wodach terytorjalnych.

Bardzo wielkie zainteresowanie wzbudziła dalej wiadomość, iż rząd rosyjski z powodu postępowania angielskiego kontrtorpedowca złożył już protest u rządu brytyjskiego.

Małe państwa w kleszczach brytyjskiej blokady.

„Izwestja” podkreśla odpowiedzialność Anglii za nędzę państw neutralnych.

Moskwa, 28 października. Pod tytułem „Małe państewka w kleszczach brytyjskiej blokady”, „Izwestja” opisuje krytycznie położenie gospodarce neutralnych państw Europy dotkniętych boleśnie przez brytyjską blokadę.

Już w pierwszych tygodniach wojny fatalne skutki brytyjskiej blokady o wiele więcej dały się we znaki państwom neutralnym, niż prowadzącym wojnę, zwłaszcza, że te państwa nie prowadziły gospodarki zaopatrzenia na okres dłuższy, lecz były skazane na przywóz drogą morską. Państwa te są obecnie skutkiem blokady całkowicie pozbawione możliwości kontynuowania handlu zamorskiego, na którym opiera się gospodarka narodowa Belgii,

Holandji i państw skandynawskich. Zaopatrywanie tych krajów w surowce jest tak samo katastrofalne, jak brak żywności i artykułów pierwszej potrzeby. Żegluga handlowa jest zupełnie zahamowana, zaś ludność tych krajów jest zmuszona do najdalej idących wyrzeczeń. Oprócz tego kraje te muszą wydawać olbrzymie sumy na obronę swej chwicznej neutralności, gdyż Anglia chętnie obrałaby je za teren wojny.

„Izwestja” najwyraźniej wskazuje na fakt, że kleszcze tej wymyślnej blokady są dziełem Anglii i ona jedynie jest odpowiedzialna za nędzę, jaka cierpieć muszą małe państwa neutralne.

Niezadowolenie we Francji stale rośnie.

Głosy prasy włoskiej o wrzeniu w parlamencie paryskim.

Rzym, 28 października. **Energiczny protest Rosji przeciwko angielskiej blokadzie jako też coraz wyraźniejsze oznaki niezadowolenia we Francji są przedmiotem szeroko zakrojonej dyskusji polityków rzymskich.**

„Giornale d'Italia” dobitnie podkreśla wrażenie, jakie wywołał protest rosyjski w Europie i Ameryce. W związku z tem przynosi on artykuł „Izwestji”, w którym to pismo zrzuca całą odpowiedzialność za biedę na Anglię, gdyż wskutek angielskiej blokady wynikły poważne szkody dla neutralnych.

„Lavoro Fascista” w wiadomościach z Paryża, podkreśla, że **nota rosyjska przedstawia nowy i niezmiernie ważny dokument niemiecko-rosyjskiej solidarności.** Nota ta bardzo ujemnie wpłynęła na nastroje Paryża.

Berliński korespondent „Giornale d'Italia” oświadcza, że Chamberlain rozpoczął wojnę, której dalszy bieg jest tajemnicą sztabu generalnego. **Niemcy uczyniły wszystko, aby zapobiec wojnie. Są jednak doskonale przygotowane do jej przeprowadzenia. Skupieni koło swego Führera, przyjęli Niemcy wyzwanie angielskie z niezachwianą wiarą w zwycięstwo.**

Pod tytułem „Wrzenie w parlamencie francuskim” przedstawia korespondent paryski „Tribune” właściwą sytuację wewnętrzną Francji. Wyjawia on przyczyny niezgody: Zaledwie umilkł rytm niezmiernie doniosłych europejskich wydarzeń, a

Historja powtarza się...

Kraków, 28 października.

(M. C.) Już w poprzednich artykułach staraliśmy się podać charakterystykę systemu rządów angielskich. W naszym ostatnim artykule cytowaliśmy nawet pewne ustępy z „Historji Powszechnej”, aby wykazać nasz pełny objektivizm. Chodziło nam jedynie o zadokumentowanie, że perfidne i samolubne postępowanie Anglii datuje się nie od dzisiaj. Wiele rzeczy zmienia się na świecie w ciągu roku, dnia, ba nawet godziny. Jedna tylko rzecz pozostała dotychczas niezmienna, a mianowicie system polityki angielskiej. Miały lata — miały wieki całe i niestety nie przyniosły w tym względzie żadnej zmiany.

Pod pretekstem dobra i suwerenności innych, a w istocie dla własnej jedynie korzyści, Anglia mieszała się do wszystkich niemal spraw, wszędzie wytkając swe przysłowiowe „trzy grosze”. Nie poogagały protesty, nie skutkowało i to, że niejednokrotnie przetrzepano jej skórę. — Pozostała nadal natrętna i przebiegła, jak żydowski faktor.

Dane ostatnio Polsce gwarancje dla własnego ocalenia, nie były wcale nowością w dziejach Anglii. Posłuchajmy, jak to było 200 lat temu i co o tem sądzi autorzy „Historji Powszechnej”, którą w dalszym ciągu cytujemy.

Początek XVIII. wieku.

(Tom III, str. 1049 i nast.)

„...Anglofilska polityka księcia ^{regenta} nie w całym społeczeństwie francuskim znalazła oddźwięk. Powstała we Francji poważna i bardzo silna opozycja, która oskarżała regenta, już i tak posiadającego bardzo złą opinię, że poświęcił narodowe interesy Francji... Szczególne oburzenie wywołał punkt traktatu przymierza, w którym Francja na żądanie Anglii zobowiązała się zniszczyć obwarowania Dunkierki, angielskim zaś... komisarzom przyznano prawo roztoczenia kontroli nad tem, czy dzieło zniszczenia zostało dokonane. Odwiedzając je za to ustępstwo, Anglia... uznała księcia orleańskiego za prawowitego dziedzica korony francuskiej, oraz przyoblecła mu pomoc zbrojną w razie napadu na Francję nieprzyjaciela. Chodziło tu oczywiście o zabezpieczenie się przeciw Hiszpanji”.

Angielskie korsarstwo.

Tom III, str. 1069):

„...Najwięcej powodów do starć dają częste napady angielskich korsarzy na francuskie okręty handlowe: władze angielskie zazwyczaj odmawiały w takich wypadkach odszkodowania. Wreszcie, gdy w ciągu kilku miesięcy Francuzi utracili z powodu napadów korsarskich około 300 okrętów handlowych, rząd Ludwika XV zaczął czynić przygotowania wojenne”.

Portugalia ofiarą.

(Tom III, str. 1087):

„...Portugalia zawiera w 1703 roku korzystny dla Anglii traktat handlowy, poddyktowany przez lorda Methuena, wskutek czego dostaje się na czas dłuższy w orbitę wpływów angielskich i jest uważana przez niektóre państwa niemal za kolonię angielską. Przemysł i handel upadają”.

Korupcja angielska.

(Tom III, str. 1254):

„...Braki ordynacji wyborczej były źródłem korupcji parlamentarnej i zatrzymały życie publiczne... Scoptycy uważali, że cena głosu jest tak samo ściśle określona, jak cena sążnia ziemi. Karmienie i pojeżenie wyborców było rzeczą zwykłą. Ci sami ludzie, a mianowicie przedstawiciele arystokracji, zarówno rodowej, jak pieniężnej, zasiadali w obu izbach, nie dopuszczając do parlamentu przedstawicieli tych, którzy najbardziej potrzebowali opieki. Korupcja nie kończyła się na akcie wyborczym. Posłowie już wybrani, o ile byli nimi nie przedstawiciele większej własności lub kapitału, łatwo dawali się przekupić, głosując nie tak, jak sobie życzyli ich wyborcy. Często ofiarowywano posłom bogate podarunki, które ci przyjmowali bez skrępowań”.

Żądza bogactw.

(Tom III, str. 1255):

„...Ludzi opanowała prawdziwa gorączka złota. Każdy chciał stać się jak najprędzej

Komplikacje na rynkach surowcowych świata.

Kraków, w październiku.

Można było się spodziewać, że rozpoczęcie działań wojennych pociągnie za sobą poważne konsekwencje w dziedzinie gospodarczej. I rzeczywiście już pierwszy miesiąc wojny wykazał, że spowodowała ona wielkie zamieszanie w życiu gospodarczym prawie wszystkich państw europejskich i wielu zamorskich. Wymiana handlowa między poszczególnymi państwami przedstawia tak skomplikowany węzeł, że zerwanie jednego kontaktu — musiało za sobą pociągnąć powikłanie i na innych odcinkach handlu międzynarodowego.

Konsekwencje wojny odbiły się nie tylko na państwach prowadzących wojnę, ale także i na państwach neutralnych. Jak zaś dalece wojna odbiła się na tych właśnie państwach neutralnych widzimy w tem, że państwa te wprowadziły kartki na chleb, ograniczyły wydatki, a nawet niedojadliwym wstrzymały całkowicie ruch samochodowy, że dalekie państwa te przejęły całkowicie zawiadywanie ważniejszymi środkami żywności, surowcami, półfabrykatami i gotowymi wyrobami, że wprowadziły do pewnych przedsiębiorstw gospodarkę przymusową, pod kontrolą państwa, że wreszcie przystąpiły do regulowania cen maksymalnych i wprowadzenia zakazu wywozu pewnych towarów itd.

W szczególności zostały dotknięte te państwa, których rynki zbytu znajdowały się w Niemczech. Koła brazylijskie bardzo poważnie na przykład oceniają sytuację tych państw, które dostarczały Niemcom kakao, bawełny, surowców tkackich, olei i roślinnych orzechów kokosowych i wiele innych produktów ziem tropikalnych. — Wprawdzie państwa te zwiększyły swoje obroty handlowe ze Stanami Zjednoczonymi, ale dostawa tych towarów do Stanów żadną miarą nie może wyrównać strat, wynikłych z utraty rynku zbytu w Niemczech.

Międzynarodowe rynki zbytu surowców znalazły się w całkowicie anormalnej sytuacji. Z jednej bowiem strony surowce te są dostarczane w zmniejszonej znacznie ilości natomiast przy podwyższonych cenach, z drugiej zaś coraz trudniej jest znaleźć odbiorców na te towary, które są na składzie. Krótko mówiąc: trudno jest coś kupić, ale jeszcze trudniej sprzedać. Tylko bardzo nieliczne państwa europejskie zdołały jako-tako uregulować swój handel.

Na rynku metali dało się zauważyć znaczne zmniejszenie się obrotów w zakresie cyny. W Londynie np. nie dało się zapożyczyć poważniejszych zleceń dostawy cynku. O usunięciu tego braku w najbliższym czasie nie może być mowy, choć krąży pogłoski, że ograniczenia w zakresie handlu cyną zostaną całkowicie zniesione. Londyjskie koła fachowe liczą się z tem, że cena maksymalna na cynę w Anglii, która dotychczas wynosiła 230 funtów — zostanie podniesiona do 280 funtów. Gdyby dotychczasowe przeszkody w dostawach cyny nie zostały usunięte, to należy się spodziewać, że władze wprowadzą całkowicie wolne obroty na rynku. Jest to równoznaczne z faktem, że miarodajne czynniki nie są już w stanie odpowiednio kierować cenami rynkowymi.

Oficjalne notowania miedzi wskazują również na tendencję zwyżkową. Ostatnie obroty giełdy nowojorskiej potwierdzają to mniemanie, gdyż ceny na miedź elektrolityczną, z dostawą natychmiastową w miejscu, wzrosły z 0,50 na 13 centów, choć zwiększenie się zapotrzebowania w ramach Stanów Zjednoczonych nie jest tak znaczne, aby usprawiedliwiało tak znaczne podwyższenie ceny.

Wielką troską Ameryki jest podtrzymanie swojej bawełny. „Najpoważniejsi eksperci bawełny w Stanach Zjednoczonych utworzyli wspólne towarzystwo eksportowe i scentralizowali eksport bawełny do krajów neutralnych. Ze strony rządu towarzystwo to otrzymało subwencję w wysokości 5 milionów dolarów, a to, aby umożliwić rozbudowę krótkoterminowych kredytów eksportowych.

Po wprowadzeniu nowych ułatwień w zakresie handlu z państwami neutralnymi, eksperci spodziewają się znacznego ożywienia dostaw, choć znowu zaznaczyć należy, że zakupy pasasów bawełny, odnośnie do krajów europejskich, w ostatnich czasach wydatnie się zmniejszyły. Usiłowania ożywienia eksportu bawełny amerykańskiej w każdym razie nie zapowiadają, że Stany Zjednoczone zostaną tak szybko uwolnione od gnębiącego je nadmiaru bawełny.

W ciężkiej sytuacji znaleźli się także producenci bawełny w Egipcie. Kraj ten dotychczas eksportował 300.000 bali bawełny, a odbiorcami bawełny egipskiej były Niemcy, Czechosłowacja, Polska i Austria. Obecnie więc eksperci egipscy muszą szukać nowych rynków zbytu, a zadanie to jest dla nich tem trudniejsze, że wszędzie napotyka się na silną konkurencję Ameryki, która uzyskała już przygniatającą przewagę.

Co się tyczy konopi — to zapotrzebowanie w Europie nadal jest bardzo znaczne. We Włoszech toczą się dalsze ciągi pertraktacje co do ustalenia cen.

Ceny na zboże stoją nadal bardzo dobrze. W Chicago notowano pszenicę w cenie 85 centów za buszel wobec 68 centów, które płacono w końcu sierpnia, a zatem

Afryka południowa nie ma powodu do udziału w wojnie.

Smutne doświadczenia z brytyjskimi zapewnieniami. — Dr Malan na kongresie partji narod.

Berlin, 28 października. Według wiadomości nadeszłych z południowej Afryki, dr Malan na kongresie partji narodowej w Bloemfontein udowodnił, że argumenty, jakie wysunął generał Smuts podczas swej mowy, domagając się udziału w wojnie, są bezpodstawne.

Dr Malan mówił, że Niemcy bynajmniej nie zagrażają bezpieczeństwu mniejszych narodów. Co należy sądzić o opiece angielskiej nad mniejszymi państwami, to chyba najlepiej osądził obywatel Afryki Południowej, ponieważ sama Afryka uczyła już jaknajgorsze doświadczenia i dobrze wie co to jest opieka angielska. Twierdzenie o nietykalności traktatów jest absurdem. Tak zwany traktat wersalski, — przy powstaniu którego działał Smuts, — jest instrumentem przemocy, poniżenia i ucisku narodu niemieckiego. Jest on niebezpieczeństwem dla ludzkości. Przeto jest zbrodnią, jeżeli obecny Smuts żąda od narodu południowo-afrykańskiego, aby ten stał w obronie takiego traktatu. Jeżeli Smuts twierdzi, że Anglia walczy w obronie chrześcijaństwa, to jednak jest ciekawe, że jedynym sprzymierzeńcem w tej walce jest bezbożna Francja oraz żydostwo światowe. Także nadal ciekawe jest, że Anglia za wszelką cenę chce wciągnąć do tej walki o chrześcijaństwo muzułmańską Turcję. Nareszcie Malan wskazał na fakt, że Francja ma zamiar użyć w walce przeciwko Niemcom wojsk kolorowych. Dla każdego Afrykanina takie postępowanie jest niemożliwe. Jeżeli Afryka chce się przed kimkolwiek bronić, to należałoby się przedewszystkiem bronić przed Francją, gdyż

uprawia ona politykę zagrażającą tubylcom.

Na kongresie zwolenników Hertzoga w Kapsztadzie, były minister dla spraw tubylców Fagan, który ustąpił wraz z gen. Hertzogiem, oświadczył, że unja południowo-afrykańska nie ma żadnego powodu wystąpienia przeciwko Niemcom.

Bagnetami zmuszono ich do walki.

Berlin, 28 października. Znany południowo-afrykański lekarz i poseł dr Steenkamp, który należy do zwolenników Hertzoga i Malana, głosił za wnioskiem Smutsa, w którym domagano się wojny przeciwko Niemcom. Według wiadomości, nadeszłych z Południowej Afryki, Steenkamp czuł się zmuszonym wyjaśnić swoim wyborcom, dlaczego w parlamencie głosił za wnioskiem.

Oświadczył on, że wiedział z wiarygodnych źródeł, jakoby Anglia była zdecydowana wysłać do Unji Południowo-Afrykańskiej wojska i obronić kraj przy ewentualnym ataku niemieckim na Południową Afrykę. Jesteśmy zmuszeni, tak mówił Steenkamp, iść razem z Anglią. W przeciwnym bowiem razie Anglia po zakończeniu wojny usunie autonomię kraju i zdegraduje kraj nasz jak za czasów wojen burskich.

Czy potrzeba dalszych dowodów, że Po-

łudniową Afrykę z nasadzonemi bagnetami zmuszono do wojny?

Krótkie informacje polityczne

Celem uzupełnienia i udoskonalenia zabudowań jak i powiększenia ilości pojazdów, niemieckie koleje Rzeszy wypisały 4½% pożyczkę na 500 milionów RM.

„Daily Express” zarzuca wielu brytyjskim ministrom i sekretarzom stanu zupełną nieudolność. Również ostrą krytykę wypowiada nadburmistrz Londynu Herbert Morrison.

Z okazji 17-tej rocznicy marszu na Rzym, przewodniczący Niemców we Włoszech rada poselstwa Eitel, udał się w czwartek w towarzystwie swych współpracowników do sekretarza partji faszystowskiej min. Starace, by złożyć mu gratulacje i mieniem wszystkich członków NSDAP zamieszkałych we Włoszech.

Poselstwo irańskie oświadczyło w sprawie rozpowszechnianych przez angielsko-egipskie koła wiadomości, według których Iran przyłączył się do angielsko-francuskiej sfery działania, że wiadomość ta jest pozbawiona wszelkich podstaw. Iran jest zdecydowany zachować ścisłą neutralność.

Wrześniowy import angielski zmniejszył się w stosunku do zeszłorocznego o 25,1 milionów funtów i wyniósł tylko 49,9 milionów.

Amerykański parowiec skonfiskowany przez okręt wojenny Rzeszy.

Waszyngton, 27 października. — Według doniesień komisji ruchu okrętów Stanów Zjedn. amerykański parowiec „City of Flint” został zajęty przez jeden z niemieckich okrętów wojennych. „City of Flint” opuścił Nowy Jork 3 października, wioząc na pokładzie transport do Liverpoolu i Glasgowa. Niemiecki okręt wojenny przeprowadził rawież statku amerykańskiego a znalazłszy kontrabandę, odprowadził go do jednego z neutralnych portów.

Zajęcie parowca „City of Flint” zostało w Stanach Zjedn. przedstawione tendencyjnie. Według ostatnich doniesień prasy amerykańskiej, w tej sprawie zabrali głos znani specjaliści, m. in. prof. Jessup z Uniwersytetu Kolumbja którzy w zupełności uznali słuszność postępowania władz marynarki niemieckiej.

Na uwagę zasługuje fakt, że rząd Stanów Zjedn. przyjął milezieniem konfiskatę parowców przez władze angielskie.

Niemiecka przewaga.

Neutralni fachowcy wojskowi o rozstrzygnięciu wojny.

Sztokholm, 28 października. — Wojskowy współpracownik gazety „Aftonbladet” stwierdził, badając możliwość doprowadzenia do rozstrzygnięcia wojny, niemiecką przewagę wojskową nad zachodnimi demokracjami. Nowe zdobycze bojowe oraz nowe środki zapobiegawcze ze strony niemieckiej, mogą doprowadzić do przedkiego rozstrzygnięcia wojny.

Na froncie politycznym również zaszło wiele zmian.

Prasa węgierska o nocie sowieckiej.

Budapeszt, 28. X. — Węgierskie koła polityczne widzą w ostrym tonie rosyjskiej odpowiedzi na brytyjskie zarządzenia blokady wyraźne oznaki niemiecko-sowieckiej współpracy w akcji dyplomatycznej.

„Uj Magyarasag” stwierdza, że Moskwa w swej odpowiedzi podkreśliła wyraźnie stanowisko Berlina. Wobec tego Anglikom pozostają jeszcze tylko dwie możliwości: Albo zgodzą się na znaczne złagodzenie blokady, lub też popadną w poważny konflikt z Rosją Sowiecką.

Dziennik rządowy „Függetlenség” pisze: Jeżeli do ostrego tonu sowieckiej noty dla Anglii doda się znane szczegóły niemiecko-sowieckiej współpracy gospodarczej, to można stwierdzić, że minister spraw zagranicznych Rzeszy von Ribbentrop bynajmniej nie przesadził gdy w związku z tą współpracą zapowiedział demokracjom zachodnim pewne niespodzianki.

Parowiec holenderski po dwumiesięcznym przymusowym pobycie w porcie angielskim powrócił nareszcie do kraju.

Amsterdam, 28 października. Parowiec holenderski „Breedijk”, który od początku wojny został zatrzymany w Anglii, według doniesień dziennika „Telegraaf” powrócił nareszcie do Rotterdamu. Parowiec ten był więc zmuszony do 2-miesięcznego pobytu w porcie angielskim

Nawet sympatyzujący z Anglią „Magyar Nemzet” wyraża pogląd, że odpowiedź Rosji stanowi pierwszy wyraźny atak dyplomacji sowieckiej na Anglię, od czasu zerwania angielsko-francusko-rosyjskich rokowań w Moskwie. Jeśli pominiemy się akcję Niemiec i Rosji w wojnie polskiej, to trzeba stwierdzić, że Niemcy i Rosja Sowiecka wystąpiły na froncie blokady po raz pierwszy otwarcie i wspólnymi siłami

DZIS w Kinie PROMIEŃ nowy bogaty Program! Wesola komedia muzyczna. — W roli głównej ulubiony komik

HANS MOSER jako WSTRĘCIUCH

Ponadto dodatek w języku niemieckim: WEST WALL — WAŁ ZACHODNI. — Początek przedstawień o g. 18 i 19.20. — W niedzielę o g. 10, 12, 14, 16 i 18.20.

Szwecja zakazuje sprzedaży antyniemieckich pism podżegawczych.

Sztokholm, 28 października. Opublikowane w ostatnich dniach przez żydowskiego emigranta Kurta Singera w Sztokholmie pismo podżegawcze przeciw Niemcom zostało przez władze szwedzkie skonfiskowane oraz zakazana sprzedaż tegoż w obrębie Szwecji i zagranicą. Przez takie chwalebne postępowanie przeciw tak haniebnej przedstawianiu polityki zewnętrznego Szwecja wykazuje swoją wolę zachowania ścisłej neutralności.

Mussolini oglądał najnowsze działa i wozy pancerne.

Rzym, 27 października. Mussolini wraz z sekretarzem stanu z ministerstwa spraw wojskowych, generałem Pariani, oglądał najnowsze wozy pancerne i działa zmotoryzowane, wprowadzone niedawno do armji włoskiej. Duce przeglądał dłużej jak godzinę poszczególne typy i sam próbował jeden z wozów pancernych, kierując nim po trudnym terenie.

Ten krótki przegląd sytuacji na rynku surowców wskazuje dobitnie, że wojna stała się przyczyną nader trudnej sytuacji dla wielu państw, z których niejedno cierpi na nadmiar produkcji, niemożliwy do umieszczenia na rynkach zbytu.

Nowe środki brytyjskiej blokady spowodowały również w Holandji krytyczne położenie.

Gazeta holenderska wypomina Anglikom o obozach koncentracyjnych dla kobiet i dzieci podczas wojny z Burami.

Amsterdam, 28 października. Holenderska gazeta „Het Nationale Dagblad” podkreśla z noty rosyjskiej do Anglii miejsca, w których zaznaczono, że blokada podowa jest tak samo nieodurna jak bomba. — Nie z powietrza spokojnej ludności cywilnej. Gazeta stwierdza, że i zachodnie państwa neutralne są tego samego zdania o angielskim sposobie działania.

Te metody blokady odrzucają neutralni znawcy prawa międzynarodowego. Rodzi się pytanie, czy rząd brytyjski pragnie używać tych samych metod które podczas południowo-afrykańskiej wojny o wolność narażały tysiące kobiet i dzieci w obozach koncentracyjnych na głód i niedzę. Brytyjsko-niemiecki konflikt nie dotyczy Holandji bezpośrednio. Co jednak obchodzi Holandję bezpośrednio, to fakt, iż środki brytyjskiej blokady stawiają Holandję w ciężkim położeniu.

Działalność artylerji i czujek na froncie zachodnim.

Berlin, 28 października. Główna Komenda Armji podaje: Pomędzy Mozela a Warnt ożywiona działalność artylerji. Na pozostałych odcinkach frontu tylko miejscowa działalność czujek i pojedynczy ogień zaporowy.

Francja poszukuje żeru dla armat.

Paryż, 28 października. Ażeby pozyskać wielu ludzi, przeznaczonych na żer dla armat w wojnie, która nie leży w interesie Francji, rząd francuski wydał teraz prawo, według którego naturalizacja wszystkich obywateli francuskich, zgłaszających się ochotniczo do francuskiej służby wojskowej, będzie w wielkim stopniu ułatwiona, a nawet nastąpi prawie bez automatycznie.

Szaleniec zabił cztery osoby — a 19-cie ciężko ranił.

Amsterdam, 28 października. Jak donoszą z Batavii, szaleniec zabił cztery osoby w zachodnim przedmieściu Molenvliet na Batavii i równocześnie ranił ciężko 19 osób, które walczyły jeszcze do śmierci. — Sprawcę zdołano ubezwładnić i aresztować.

PRYMARIUSZ
Dr Rudolf Trzebicky
ordynuje w chor. skórnych i wenerycznych
Kraków, ul. św. Tomasza 26, — 3—4-te).

FOTOKOPIE
wszelkich dokumentów wykonuje fachowo
„Janina”
KRAKÓW, STAROWIŚNA 21.

Tadeusz Staich.
Kraków jesienny*).
(Z cyklu: „Miasto Przedziwne”).
Gdy się rozwłoka mgielne duchy w polach
Gdy świat przesłoni jesienne marzenie
Gdy mżą zawodzi rozdeszczona dola
Gdy się poczyna rdzawe liści drzenie —
Gdy miasto sęczy szarością i mrokiem
Gdy wiatr zatańczy szumiące kadryle
Gdy wśród krzątanek szepczą uroki
I cień — zaułkiem — straszny w mroczną
[chwile —
— Idzie z oddali wspaniałość jesieni
która korona wkrąg miasto otoczy
Rozsypiąc drzewa podkrakowskiej ziemi
w puchy złocistych, słonecznych warkoczy...

*) Wiersz z wydanej niedawno książki „Deszcz na oknem”.

KRONIKA.

Zapewnienie dostawy chleba i ziemniaków.

Dostawa dostarczonych nam obecnie wielkich ilości mąki usuwa obawę, iż nie będziemy mogli zaopatrzyć się w chleb. Ogólni przed piekarniami będą w przyszłości zbyt rzadkie. Wzywa się piekarzy, by sprzedawali chleb przedsiębiorstwom bez żadnych poświadczeń urzędowych.
Piekarze są obowiązani wykazać się każdorazowo z użycia dostarczonej im mąki i będą stale kontrolowani.
Również zaopatrzenie się ludności w ziemniaki będzie w najbliższych dniach zapewnione. Ziemniaki będą rozdzielane w różnych miejscach sprzedaży. Co do tego otrzymamy jeszcze specjalne zawiadomienie.

Z Teatru Miejskiego im. J. Słowackiego

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę wieczorem „Werbel domowy” J. K. Gregorowicza w opracowaniu scenicznym dyr. K. Frycza i „Łobzowanie” Wł. L. Anczyca, w reżyserii J. Karbowskiego. W obu tych sztukach, ilustrowanych muzyką, śpiewami i tańcami występują: M. Bednarska, J. Korcek, M. Kierzkowa, A. Matusiakowa, K. Szyszko-Bohusz, T. Burnatowicz, Z. Filus, T. Kondrat, J. Liedtke, Z. Mroczewski, K. Opaliński, G. Senowski, W. Woźnik, A. Kosmyra, A. Zuliński.
Jutro popołudniu o godz. 15-tej G. Zapolskiej „Moralność pani Dulskiej” w opracowaniu scenicznym reż. J. Karbowskiego.

ZDZISŁAW DRWAŁ.

Przyjaciółki.

Spotkały się w sklepie przy kupnie kapeluszy.
— Ika, to ty?
— Ależ naturalnie, Stefo! — roześmiała się młoda kobieta. — To ja! Ja we własnej osobie! Co słychać nowego u ciebie?
— U mnie! Nic nowego! Po staremu! Zmiany bardzo małe!... A u ciebie? Elegancka jesteś, wyglądasz dobrze, tylko...
— Tylko co?
— Tylko jakiś smutek czai ci się w oczach. Przyznaj-no się, stęskniłaś się bardzo za swoimi!
— No ma się rozumieć! A za tobą najwięcej! Mówię ci, brakowało mi cię tam strasznie! Niejednokrotnie myślałam o tobie dechodząc do wniosku, że przecież, gdybyśmy były razem, to zupełnie inaczej czułabym się.
— A jednak wróciłaś i nie raczyłaś mnie odwiedzić — powiedziała tonem wymówki Stefa.
— Ależ, kochanie, dopiero wczoraj wieczór przyjechałam i jeszcze nie zdążyłam otrząsnąć się z drogi! Dziś właśnie miałam zamiar wpaść do ciebie! Nie wiedziałam tylko, czy jesteś w Krakowie.
— Ach, ma się rozumieć, że jestem! Nie ruszam się stąd nigdzie. Siedzę tu, jak zamurowana, holdując zasadzie, że: wszędzie dobrze, lecz najlepiej w domu.
— To prawda, moja droga. U siebie i między swoimi człowiek czuje się najlepiej. Ale... Stefo, mam zmartwienie... Musisz mi pomóc... musisz poradzić mi w pewnej sprawie, gdyż naprawdę nie wiem co zrobić!... Nie wiem jak postąpić...
— O! Więc jednak nie pomyliłaś się wychytując w twych oczach smutek.
— Nie, Stefo... nie pomyliłaś się...
— Zrobię dla ciebie wszystko, co tylko będzie w mej mocy! Chodźmy jednak te-

Pierwsze posiedzenie Krakowskiej Rady Przybocznej.

Przemówienie Nadburmistrza.

W sali posiedzeń ratusza krakowskiego odbyło się wczoraj o godzinie 4 po południu pierwsze posiedzenie Rady Przybocznej, powołanej przez Komisarza Miasta Krakowa, Nadburmistrza Zörnera. W skład Rady Przybocznej wchodził, jak donieśliśmy, 20 obywateli, reprezentujących różne zawody, wśród nich także Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przewodniczącym Rady Przybocznej został b. minister Dr. Juljusz Twardowski.

Nadburmistrz dokonał otwarcia pierwszego posiedzenia Rady Przybocznej i następnie wygłosił dłuższe przemówienie powitalne. Komisarz Miasta oświadczył, że Rada Przyboczna jest zgromadzeniem apolitycznym bez większego aparatu, którego główne zadanie będzie polegało na tym, aby o ile możliwości usunąć trudności powstałe wskutek wojny i przez to poprawić położenie ludności starego pięknego miasta. Rada Przyboczna, która ma zbierać się co tydzień, będzie miała do wykonania celową pracę bez formalności. Prasa będzie stale donosiła o tej pracy.
Nadburmistrz przeszedł następnie do oświadczenia ograniczeń w życiu społeczeństwa, wywołanych przez wojnę i podkreślił, że nie Niemcy ponoszą za to odpowiedzialność. Stan ten zawinił ci, którzy tak szybko zapomnieli o spuście Marszałka Piłsudskiego.

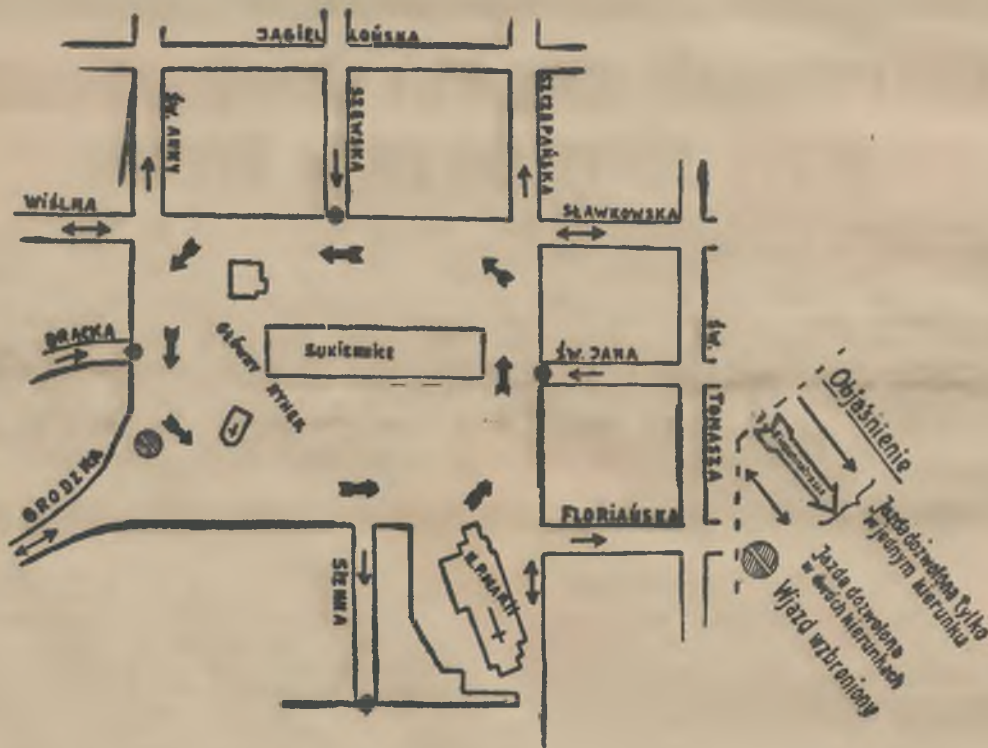
Komisarz Miasta Zörner mówił później o pracy, dokonanej dotychczas przez Zarząd Miejski. Przez zmierzające do celu użycie sił Zarządu Miejskiego, trudności wywołane wojną mają zostać usunięte tak szybko, jak to będzie możliwe, i życie miasta ma znowu przybrać zwyczajny wygląd. Nadburmistrz Zörner oświadczył pod koniec swych wywodów, że spodziewa się, iż Rada Przyboczna spełni swój obowiązek i z największą korzyścią dla miasta będzie uczestniczyć w twórczej pracy nowego Zarządu.

Po Nadburmistrzu zabrał głos Dr. Twardowski. Mówca złożył zapewnienie, że oświadczenia Komisarza Miasta wskazały drogę do współpracy ludności z Zarządem Miasta i że członkowie Rady Przybocznej będą kierować się w pełnieniu swego urzędu prawością i zaufaniem.

Ruch okrężny na Rynku głównym

Rynek Główny stanowi najruchliwszy punkt miasta. Załączony plan orientuje, w jaki sposób ruch kołowy najwygodniej i najbezpieczniej da się uregulować. Od-

znaczono na planie strzałkami. Napływ i odpływ ruchu ustalono według przepisów, dotyczących ruchu na jezdni pojedynczej. (Patrz na plan!)



dnia dzisiejszego ruch pojazdów w Ryнку Głównym odbywać się będzie na jezdni okrężnej. Przepisowy kierunek jazdy za-

każdy kierowca samochodowy, rowerzysta, woznica i właściciel wózka ręcznego, który wyjeżdża na Rynek Główny, musi

Metalhüttenwerke „Torpedo“
G. m. b. H., Kattowitz, Holteistrasse 42
(Metalowe Zakłady Hutnicze „Torpedo“
Sp. z o. o.).

Destrujemy jak dotychczas: wszelkie metale żelazkowe, drukarskie, cynne do lutowania, miedź, brąz i mosiądz w blokach etc.
Kupujemy: wszelkie odpadki oraz popioły. Prosimy o zaofiarowanie.
50k

się trzymać ściśle prawej strony. Po lewej stronie jezdni, przedwzrostkiem zaś na torach tramwajowych, nie mają oni nic do szukania.

Jeżeli kierowca pojazdu zechce jezdnię opuścić, a więc np. skrócić w ul. Sławkowską, musi innym uczestnikom ruchu zmienić kierunek jazdy na czas i wyraźnie sygnalizować.

Od dnia dzisiejszego ruchem ulicznym kieruje i ruch ten kontroluje — Policja. Stosujecie się do wskazówek Policji i zwracacie uwagę na tablice orientacyjne.

Kom. Prezydent Policji
ZECH
Kraków, dnia 28 października 1939 r.

WYSTAWY ZBIOROWE. Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie zawiadamia, że dnia 29 bm. odbędzie się otwarcie wystaw zbiorowych: prof. Wojciecha Weissza, Stanisława Kamockiego i Jacka Malczewskiego, uzupełnionej nowymi ekspozycjami. Wstęp na wystawę Tow. ograniczyło do 70 gr.

PRZYPOMINA SIĘ WSZYSTKIM MĘŻCZYZNOM w wieku 17 do 45 lat o obowiązku zameldowania się we właściwym Urzędzie Obwodowym. Dziś, sobota 28 października 1939 r. meldują się mężczyźni, których nazwiska zaczynają się od litery P. Poniedziałek, 30 października 1939 r. litera R.

ZARZĄD MIEJSKI PODAJE DO WIADOMOŚCI, że w okresie Dni Zaduszych, tj. 1 i 2 listopada br. omentarze n. będą otwarte od godziny 7 rano do 5 wieczorem bez przerwy.

DOKOŃCZENIE BUDOWY NAWIERZCHNI. W dniu 27 bm. Komisarz miasta Krakowa Nadburmistrz Zoener zdecydował kontynuowanie rozpoczętych robót inwestycyjnych w mieście aż do czasu gdy na to zezwólą warunki atmosferyczne. Programem tym objęte zostały następujące roboty drogowe: Dokończenie budowy nawierzchni w ul. Kalwaryjskiej. Dokończenie budowy nawierzchni w ul. Wielopole. Dokończenie budowy nawierzchni w ul. Wybińskiego oraz budowa mostu żelazo-betonowego na Białusze w ul. Mogiłskiej. Ogólny koszt tych inwestycji wyniesie około pół miliona złotych.

OGŁOSZENIE!

Zawiadamia się, iż „Huta Szkła” w Jaśle, która produkuje szkło taflowe, została uruchomiona w dniu 23 października 1939 r. 46k

Wolną posadę

znajdziesz łatwo, ukończywszy kurs stenografii polsko-niemieckiej (języka), maszynopisma u prof. Marczewskiego, Rynek 9. 4939

raz do mnie, to tam porozmawiamy sobie całkiem swobodnie, gdyż dziś jestem wyjątkowo zupełnie sama.
Irena bez wahania zgodziła się na propozycję przyjaciółki. Szybko załatwiły kwestię kapelusza i w pół godziny później znalazły się w przytulnym saloniku Stefy.
— A teraz, moja droga — powiedziała Stefa, czując przyjaciółkę papierosem — proszę, słucham cię. Przyznaj-no się, co to cię tak strasznie gnębi?
— Oj, Stefo, może szalona jestem, ale... Posłuchaj jednak wszystkiego od początku. Wiesz chyba że wyjechałam parę lat temu do Włoch z tą myślą, że może przecież tam talent mój zostanie lepiej oceniony, że może tam ziszczę się moje marzenia, że może tam wreszcie zacznę pracę swoje drukować. Wiesz również, że zostawiłam tam męża, którego kr. bałam...
Otoż, widzisz, marzenia młodo spełniły się, doszłam do sławy, ba, na. et. dobytek dość duży majątek... Przez całą ten jednak czas nie byłam w kraju ani razu. Z mężem komunikowałam się tylko listownie i na wszelkie jego zakłęcia i prośby bym wróciła — odpowiadałam, że wrócę i pozostanę już przy nim na zawsze, ale dopiero wtedy, gdy wygaśnie mój kontrakt z pewną wytwórnią filmową, dla której pisałam scenariusze... I wiedz, Stefo, że tak, jak mówię, miałam uczynić. Nosłam się stale z tym zamiarem, bo i mnie przecież dokucała tęsknota... Lecz widzisz, pod sam koniec mego pobytu w Rzymie stało się coś strasznego, coś, co zaważyło bardzo na dalszym moim życiu: poznałam pewnego młodego człowieka, którego — pokochałam! Pokochałam go całą mocą swej istoty! Wzbudziło się we mnie uczucie takie jakiego dotychczas nie znałam... Teraz dopiero — mogę rzec śmiało — wiem, co znaczy naprawdę kochać! Wiem też, że uczucie, którym obdarzałam mego męża, nie było żadnym uczuciem, tylko litością!... Tak, Stefo, litością! Z litości też

wysłałam za niego zamaż, gdyż wiedziałam, że gdy mnie nie będzie przy nim, to on nie da sobie rady w życiu. To jest człowiek słaby. Nim trzeba kierować... Ale cóż? Stało się! Pobraliśmy się, nie wiedząc, że popelniamy fatalną omyłkę, że wiążemy się nie owym instynktem, który skierowuje zazwyczaj dwa serca ku sobie — lecz czemś, co może jemu było drogim, a mnie obce i dalekie!...
Teraz dopiero widzę jak nierozsądnie postąpiłam. Teraz zdaje sobie z tego sprawę — teraz, gdy kocham prawdziwie! Nie myśl też, że przyjechałam tu poto, aby zostać i wegetować tak daleko z dnia na dzień — o nie! Przyjechałam tu dlatego, aby uzyskać rozwód!... Nie wiem tylko, co on na to powie. Nie wiem, czy się zgodzi! Adam przecież kocha mnie jeszcze! On bez mnie żyć nie potrafi. Stefo, poradź mi, co uczynić! Powiedz, jak postąpić!... Musiałaś go tu chyba widzieć, może nawet wiesz, co się z nim dzieje — Stefo!
Chwila milczenia.
Oczy Stefy wpatrują się w przyjaciółkę z jakąś dziwną mocą, zdają się ją przewiercać na wylot...
Wkońcu siła ich słabnie i — z zaciśniętych ust — padają krótkie, urywane i dobitne słowa.
— Iruś... nie martw się o swego męża... Nie martw się o Adama!...
— Czy on jest w Krakowie?
— Jest, kochanie, i myślę, że bez żadnych trudności zgodzi się na rozwód!... Widzisz, od kilku miesięcy żyjemy razem i mamy zamiar pobrać się w jak najbliższym czasie!...
Gdyby w tej chwili spadł grom z jasnego nieba, nie wywarłby większego wrażenia na Irenie, niż te słowa przyjaciółki. W jednej chwili na twarzy jej wykwitły ceglaste rumieńce, śliczne wykrojone usta wykrzywił jakiś ohydny grymas, a ciałem całym wstrząsnął jakiś dziwny dreszcz. Trwało to jednak moment. Sekunde. Potem wszystko znikło, jakby za dotknięciem różdżki czarodziejskiej, ustępując miejsca uśmiechowi radości.

— Ach, Stefo! Gdyby nie to, że kocham i jestem kochana, gdyby nie to, że Adam jest mi teraz obcy i daleki — to zabiłabym cię, jak psa, za odebranie mi męża! Zabiłabym cię mimo tego, że jesteś moją najserdeczniejszą przyjaciółką!... W tym wypadku jednak, mogę ci życzyć tylko dużo szczęścia!... Bądź dobrą dla Adama i ułatw mu zapomnienie!...
Wstała i poczęła zabierać się do wyjścia.
— Dziękuję ci, Iruś! Ty też bądź szczęśliwa, gdyż szczęście, to największy skarb życia.
Podała jej rękę i dodała:
— A gdybyś przypadkiem spotkała kiedys w Rzymie mego narzeczonego, który przebywa tam na studjach i czeka owej chwili, w której będzie mógł wrócić i pobrać się z mną, — to powiedz mu, jak jest, powiedz, że nie ma już po co tu wracać... Wszak w życiu różnie bywa! Ten zaś okres naszej rozłąki, podczas której on tam studjuje — miał być sprawdzianem naszych uczuć. Przez ten czas jednak doszłam do przekonania, że nie kocham go, że jest on dla mnie niezmiernie! Ot, trochu przywiązania i — pozatem nie! Kompletnie nie!... Moją miłością jest Adam — twój mąż!... Kocham go — kocham i świata poza nim nie widzę! Dla niego zdolną jestem do największych poświęceń!... Do wszystkiego!... Iruś, ty to chyba rozumiesz — nieprawdaż?
Irena uśmiechnęła się i ucałowała serdecznie przyjaciółkę.
— Rozumie, Stefo, aż za dobrze! Kochaj Adama i bądź dobra dla niego! A o tamtego się nie martw! On już tu nigdy nie wróci! Nigdy, Stefo, bo ja właśnie w nim jestem tak szalenie zakochana i dla niego przyjechałam tu, aby przeprowadzić rozwód z Adamem, aby uwolnić się...
Chwila zdumienia, groźny błysk oczu, pełen ironii uśmiech, podanie ręki i stereotypowe: „do widzenia!”
Dwie przyjaciółki rozeszły się.

